

No. 4 / 2009
December 3

25/9 2009

TILL VÄNSTER OCH NEDAN Jacob Dahlgren *14 Days With Red and White*, projekt med randiga T-tröjor.

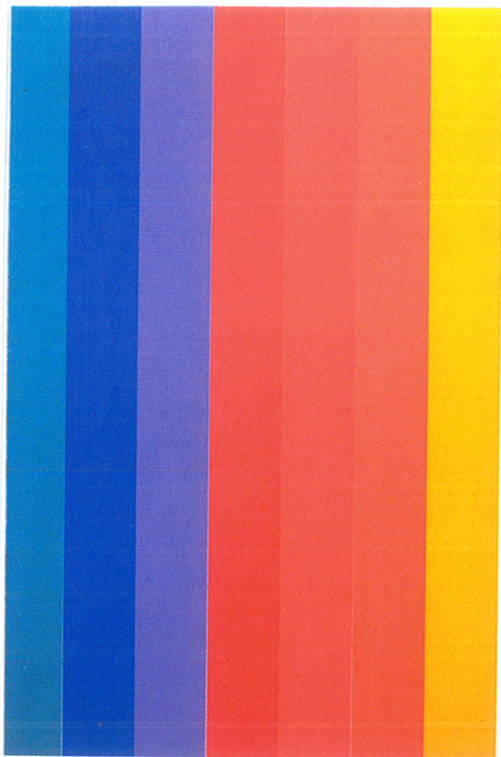

Foto: © Jacob Dahlgren

30/9 2009

DEN DEMOKRATISKE KONCEPTUALISTEN

Tycker du att din lokala ICA-Stig plötsligt verkar ovanligt konstnärlig när det gäller att presentera varorna i butiken? Då är det inte omöjligt att det är konstnären Jacob Dahlgren som varit framme.

JACOB DAHLGREN'S ARBETSMATERIAL finns mitt bland oss, levererade av förpackningsdesigners, reklambyråer och den multinationella industri som förser oss med en växande flora av engångsprodukter. Jacobs fascination inför allehanda förpackningar kan spåras ända tillbaka till barnaåren, och den har inte blivit svagare med tiden.

– Det händer ofta att jag lite på prov bygger små skulpturer av förpackningar i affären där jag är och handlar. Små konstverk som man inte tänker på. Jag har alltid varit intresserad av förpackningar, av det som så att säga blir över.

POPKONSTNÄR, konceptualist, nykonstruktivist – epiteterna man kan fästa vid Jacob Dahlgrens konst är lika många som tolkningsvarianterna de lockar fram. När han skapar en Donald Judd-liknande väggskulptur av brunvita engångskaffekoppar eller när han bygger ett konstruktivistiskt inspirerat objekt bestående av lådor som innehåller byggklossar för barn, då rör det sig om konstnärliga uttryck som kommit till efter en längre eller kortare upptäcktsresa i vardagens förlovade land. Verken utstrålar en genuin entusiasm och ett igenkännandets glädje, en känsla som vi alla kan dela.

– Javisst, eftersom alla har ett förhållande till de här sakerna. Vi ser dem omkring oss dagligen. Målar man är det väldigt svårt att känna sig helt fri. Att jobba med förpackningarna ger mig en större känsla av frihet och öppenhet.

JACOB ÄR INTE DEN FÖRSTA konstnär i historien som hittat sitt arbetsmaterial i de prylar som slit-och-slängsamhället spottar ur sig. Men till skillnad från hos många andra konstnärer som arbetat på snarlikt sätt rymmer hans konstnärskap en demokratiaspekt, bokstavligt talat på gräsrotsnivå. Det är inte underligt att en av hans återkommande projektidéer kretsat kring den klassiska T-tröjan, ett plagg som sedan 50-talet representerat frihet från auktoritära klädkoder.

– Det hela började när jag stod på Mejan (Kungl. Konsthögskolan i Stockholm) och målade randiga bilder, införd en randig T-tröja. En kompis kom förbi och kommenterade att jag såg ut som min konst. Så jag målade en exakt kopia av tröjan jag hade på mig. Plötsligt fanns där en betydelse bortom tjockleken på ränderna eller färgerna. Vad jag målade hade en relation till världen. Sedan dess har jag bara haft randiga tröjor. Jag är uppe i över 1000 stycken idag, och sinom tid kommer de att bli grundmaterialet för flera utställningar.

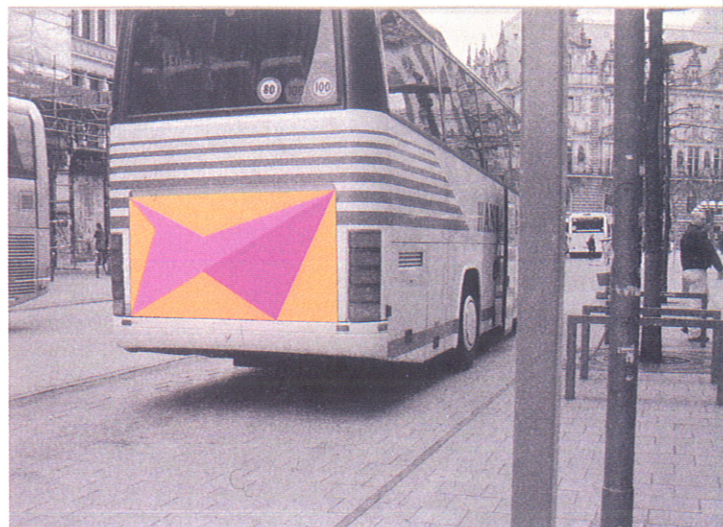

Foto: Jacob Dahlgren

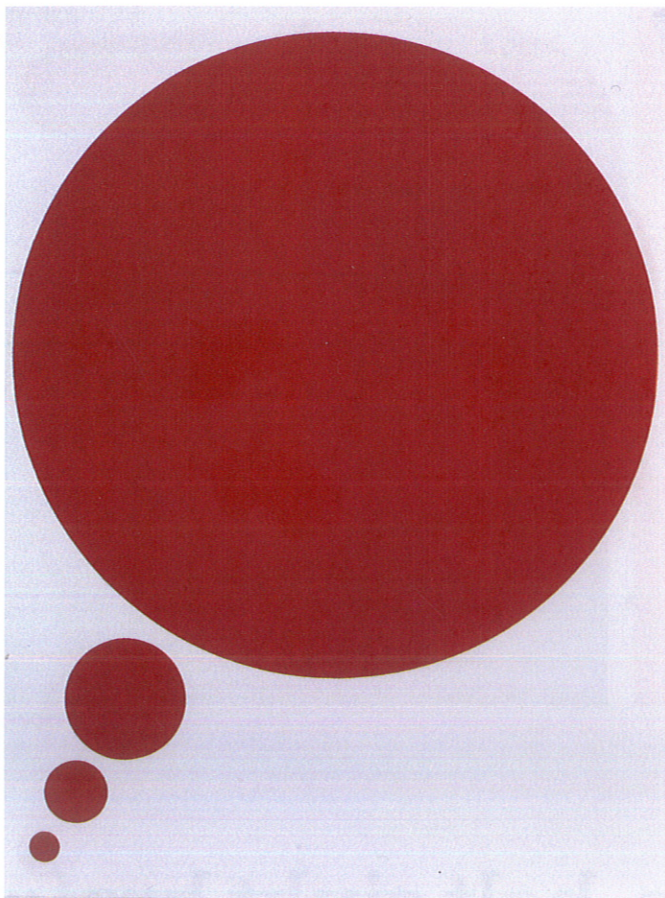
»Det blev så jävla bra, helt sjukt bra!«

RÄNDER verkar det vara något särskilt med. De pånyttföds i hela den moderna konsthistorien, från konstruktivisterna till Barnett Newman och Olle Baertling. Från konsten har ränderna spillt över i reklambranschen. För den som är van vid att göra likhetstecken mellan begreppet »konst« och geometrisk abstraktion i konstruktivistisk eller minimalistisk anda kan Jacob Dahlgrens inspirerade lek med de gravallvarliga estetiska teorierna verka på gränsen till helgerån. Men bakom kan man spåra en äkta kärlek till förlagorna.

– Baertling och konstruktivisterna hade jag intresserat mig för redan innan jag kom in på förberedande konstskola. När min farfar dog fick jag hans konstabibliotek, och där fanns böcker om alla de svenska modernisterna. Men just konstruktivismen är ofta så torr, ett slags pyssel för vuxna, och att göra hundra varianter av hur man flyttar en linje intresserar mig inte. Baertling var unik, men han fick många tråkiga efterföljare. Lars Erik Falck däremot är mycket bra, trots att han har jobbat med samma 77 graders vinkel hela sitt liv. Erik Lenarth är också fantastisk. Jag ställde ut med honom på Ystads konstmuseum för några år sedan. Det blev så jävla bra, helt sjukt bra! Precis som Baertling vidrör hans konst någonting utanför det formella.

För en ung konstnär kanske inte Olle Baertling och

OVAN, FRÅN VÄNSTER Jacob Dahlgren *Geometrical Abstraction XVIII* och *Geometrical Abstraction XIV*.

OVAN Jacob Dahlgren *Gud upptäcker nåt nytt 05*.

MOTSTÅENDE SIDA Jacob Dahlgren *Gud upptäcker nåt nytt 10*.

konstruktivisternas geometriska abstraktioner är den mest sannolika inspirationskällan. Men för Jacob erbjöd inspirationen samtidigt tillräckligt stort motstånd för att det skulle vara värt att arbeta vidare.

– När jag gick på Mejans var det monokromt måleri i Brice Mardens anda som gällde, och lärarna rådde oss att titta på hans grejor. Så jag gjorde som alla andra och gick till Konstakademiens bibliotek. Det var 36 namn före mig i kö för att få låna den största Brice Marden-boken. Jag blev nummer 37. Men tiderna förändras fort: när det väl blev min tur att få låna boken fanns det inte längre någon efter mig i kön...

TITELN PÅ ETT AV JACOBS VERK lyder: *Gud upptäcker nåt nytt*. Men man behöver inte vara Gud för att inse

svårigheterna att vara nyskapande i en värld där den visuella trumelden täcket nästan varje vrå av möjligheter. Kanske är det därför han vässar sin fantasi mot en estetik som bygger just på reduktionen och renodlingen som ledande principer. Eller är det helt enkelt en leda inför alla budskap som bildmedierna söker trycka på oss som ligger bakom?

– Det är nog mycket enklare än så. Jag har aldrig varit särskilt duktig på att göra »riktiga« målningar som föreställer något. Mitt handlag är mycket bättre med geometrin. Sedan har ju olika slags föreställande konst varit i ropet ganska länge, så länge att vi kanske har börjat tröttna på den. Det är som ränderna och modet: allt kommer igen förr eller senare. Är man gammalmodig idag hamnar man i bräsch för det nya förr eller senare.

JACOB DAHLGREN är noga med att hans återanvändning av konstruktivismens och minimalismens formspråk inte skall uppfattas som ironi eller som snitsiga konsthistoriska parafraser. Hans tes är att den geometriska konsten sedan länge är en del av vår vardag. Tidigt upptäckte de grafiska formgivarna styrkan i den abstrakta konstens uttryck, och »samplade« det i allt från produktförpackningar till vägs skyltar.

– I våra dagar har vi gått varvet runt, som när jag använder mig av informationsskyltars grafiska form för att skapa konst. Annars kan man inte säga att exempelvis minimalismen är så särskilt publikföreläsningsvänlig. Jag älskar att se exempelvis Donald Judds och Sol LeWitts verk på museer, men naturligtvis kan jag inte göra om samma saker. Inför min senaste utställning i Stockholm köpte jag en massa konservburkar. Sedan åt jag upp innehållet, och av de tomma burkarna byggde jag en Sol LeWitt-liknande skulptur. Då blev processen väldigt konkret, eftersom all mat passerade genom min kropp.

Med sin tudelade estetik baserad på den abstrakta konstens teoribildning och masskonsumtionssamhällets praktik är det inte underligt att grafiken ligger Jacob Dahlgren varmt om hjärtat. Redan under gymnasietiden fick han möjlighet att lära sig trycka grafik, och det blev en naturlig fortsättning att söka in på Grafikskolan. Men när det var dags att gå vidare till Kungl. Konsthögskolan var grafiken mer en belastning än en tillgång.

– När jag kom in på Mejans skämdes jag för att jag gilla-

»Sedan åt jag upp innehållet, och av de tomma burkarna byggde jag en Sol LeWitt-liknande skulptur. Då blev processen väldigt konkret, eftersom all mat passerade genom min kropp.«

de grafik. Det var bara jag och Andreas Eriksson som höll på med det. Gjorde man grafik betraktades man som en lägre stående varelse, och det var definitivt inget man visade upp för professorerna.

I början av sin karriär tryckte Jacob Dahlgren själv, men arbetsbelastningen och hans explosiva idéproduktion i kombination gör att jobbet nu överläts åt andra.

– Det är roligt att trycka själv, men nuförtiden har jag varken tid eller tålamod för att få det riktigt bra. Man kan inte bara gå in i verkstaden en förmiddag och trycka något. Jag måste känna att jag är närvarande mentalt för att det ska gå bra. Och jag håller på med så många saker samtidigt som stretar åt olika håll. Framför allt gillar jag att

jobba i serier, och det är grafiken ett utmärkt verktyg för. Man kan göra hela serien i ett svep på relativt kort tid utan att man tappar tempo eller tröttnar på projektet.

ATT DET JUST NU rör sig mycket på grafikens område behöver man inte vara särskilt skarpsynt för att se. När »heta« konstnärer som Karin Mamma Andersson och Jockum Nordström börjar göra grafik, då är det en godkännandestämpel så god som någon för uttrycket som sådant. Jacob Dahlgren har sina tankar om varför detta sker just nu.

– Grafiken har varit otrendig ganska länge, och ska man vara ärlig har det tryckts en hel massa dåliga uppslagor genom åren. Men när något varit omodernt länge

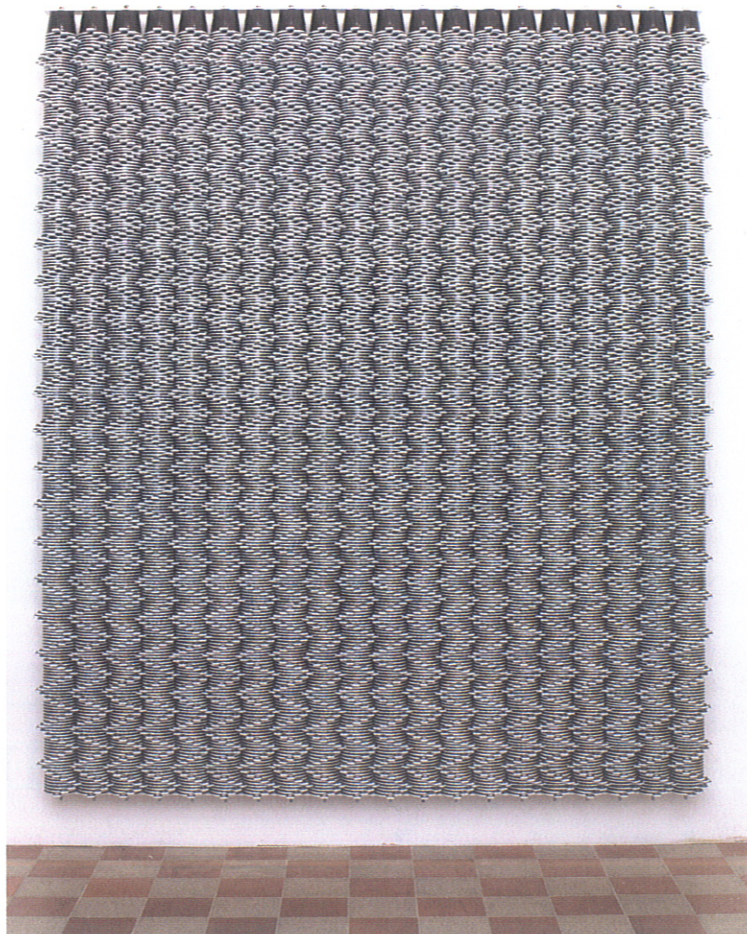
TILL HÖGER Sydney, skulptur gjord av engångskoppar i plast.

TILL VÄNSTER *From art to life to art*, burkskulptur

blir det till slut modernt. Dessutom har nya tekniker kommit till: i och med att datorn och de traditionella grafiska teknikerna har kopplats samman med varandra. När jag jobbar gör jag numera originalen i datorn, och skickar dem till min tryckare i Skåne som sedan gör gammaldags gravyrer av dem.

Som med alla gamla tekniker finns det bland grafiker-
na en enorm ackumulerad kunskapsmassa att ta vara på. Men Jacob Dahlgren är inte övertygad om att all denna kunskap är lika värdefull. Ganska mycket grafik fokuserar i första hand på tekniken, inte på innehållet.

– Efter 60- och 70-talet kändes det som om grafiken började gå på tomgång. Allt handlade om nya metoder,

om hur man skulle valsa färg och så. Även de som tittade på grafik letade i första hand efter vad man kunde göra med de nya teknikerna. Men det har förstås alltid funnits bra grafiker, som Lars Nyberg. Han har arbetat fram ett unikt formspråk, utan att förändra det alltför mycket. Sådana grafiker har man saknat.

Det har heller inte varit så lätt att visa grafik på de etablerade kommersiella gallerierna. Visserligen är grafik säljbar, men volymerna måste vara ganska stora för att det skall löna sig. Det hindrar inte Jacob Dahlgren från att jobba vidare med sin grafik. 2008 visades ett brett urval av hans grafik på Grafikens Hus i Mariefred. Just nu arbetar han bland annat med ett projekt kring den kanadensiske konceptkonstnären Iain Baxters legendariska grafiska blad med spegelbilder av San Francisco.

– Han gjorde sina bilder 1979. I somras var jag där, och försökte att rekonstruera dem på exakt samma platser. Ibland ser det exakt likadant ut, ibland är allt förändrat. Min ambition är att kunna göra en hel serie med »remakes« av Baxters verk, filtrerade genom tiden och mitt eget seende.

ANDERS OLOFSSON